

การจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา
WORKING CAPITAL MANAGEMENT TO SUPPORT ONE TAMBON ONE PRODUCT
BUSINESS: CASE STUDY OF FABRIC PRODUCT IN SONGKHLA PROVINCE

นุชชรา พึ่งวิริยะ^{1*}
Nuchsara Pringviriya^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการเงินทุนหมุนเวียน แหล่งเงินทุนหมุนเวียน การจัดการเงินทุนหมุนเวียน และรูปแบบการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียน เพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา โดยทำการศึกษาจากสมาชิกกลุ่มจำนวน 55 คน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารกลุ่ม ได้แก่ ประธาน รองประธาน เทรย์ญิก และเลขานุการ ธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย ผ้าฝ้าย หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา ที่ผลิตภัณฑ์ได้รับการคัดสรรในระดับ 5 ดาวและระดับ 4 ดาว ในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทอผ้าร่มไทร กลุ่มสงขลาบาติก กลุ่มทักษิณเมืองทองบาติก และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโชติช่วงบาติก 2 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทอผ้าร่มไทร เป็นกลุ่มเดียวที่มีการจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจที่ดี โดยมีการบริหารงานกลุ่มในรูปแบบของการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงาน มีแหล่งเงินทุนมาจากแหล่งเงินทุนภายใน ได้แก่ เงินฝากและเงินปันผลรายได้จากการรับฝากขายสินค้าของสมาชิกกลุ่ม และการบริหารงานกลุ่มจะนำเงินทุนที่ได้มาจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อจัดสรรให้กับสมาชิกในราคาที่ต่ำกว่าราคาตลาด และเมื่อสมาชิกผลิตสินค้าสำเร็จรูปแล้วก็สามารถนำมาฝากขายที่กลุ่มได้โดยกลุ่มจะมีการหักเงินปันผลจากการรับฝากขายเพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนในการบริหารงาน ทำให้กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยไม่มีการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก

คำสำคัญ: การจัดการเงินทุนหมุนเวียน, ธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

Abstract

The research of Working capital management to support One Tambon One Product business: case study of fabric product in Songkhla province is a mixed method of quantitative and qualitative research. The purposes of this research are to study the problem of the financial demand, financial fund to support business, working capital management, and type of working capital management for One Tambon One Product business in case of fabric product in Songkhla province. This research collected data from 55 members and in-depth interview management team of four groups of 4 and 5 stars'2012 of fabric product in Songkhla province. The result shown that only one group of fabric product in Songkhla province namely Romsai Group had the good working capital management by using internal source of financial fund to support their business.

Keywords: Working Capital Management, One Tambon One Product Business

¹ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* Corresponding author, E-mail: n_pringviriya@hotmail.com

บทนำ

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งเป็นจุดศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคใต้ ในปีงบประมาณ 2555 จังหวัดสงขลา มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คิดเป็นมูลค่า 56.28 ล้านบาท มีผู้ลงทะเบียน 310 ราย แบ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิตชุมชน 217 ราย ผู้ประกอบการรายเดียว 84 ราย และกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 9 ราย มีผลิตภัณฑ์ที่จดทะเบียนทั้งสิ้น 599 ผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรร แบ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิตชุมชน 420 ผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการรายเดียว 149 ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 30 ผลิตภัณฑ์ (ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา ปี 2555)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดสงขลามักจะประสบปัญหาการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นเมืองผ้าฝ้าย เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตสูงและในการผลิตแต่ละชิ้นงานจะใช้ระยะเวลาในการผลิตนาน ทำให้กลุ่มผู้ผลิตไม่สามารถเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าได้เนื่องจากขาดเงินทุนหมุนเวียนในการจัดซื้อวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต ทำให้กลุ่มประสบปัญหาในการผลิตสินค้าเพื่อวางจำหน่ายทำให้ผู้ประกอบการ ขาดรายได้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย พ.ศ. 2556-2561 ที่ต้องการเพิ่มขีดความสามารถให้ธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่สากล และนโยบายรัฐบาลตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558 ที่ต้องการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันในตลาดสากลได้ โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้สมาชิกธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้รับเงินยืมจากแหล่งทุน ในชุมชนเพิ่มขึ้น และจัดทำโครงการบูรณาการความร่วมมือกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพื่อสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์สู่เวทีโลก ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการสนับสนุนเงินทุนเพิ่มขึ้น

จากความจำเป็นดังกล่าวจึงต้องมีการศึกษาการจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา โดยจะทำการศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรรในระดับ 5 ดาวและ 4 ดาว ปี 2555 จำนวน 4 ราย ได้แก่ กลุ่มทอผ้าร่มไทร กลุ่มสงขลาบาติก กลุ่มทักษิณ เมืองทองบาติก และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโชติช่วงบาติก 2 โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการเงินทุนหมุนเวียน แหล่งเงินทุนหมุนเวียน การจัดการเงินทุนหมุนเวียน และรูปแบบการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์และรูปแบบการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายในจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาการจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา
4. เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิดการจัดการเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital Management)

การจัดการเงินทุนหมุนเวียน มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจและมีความจำเป็นต่อกิจการที่จะต้องใช้หมุนเวียนในการดำเนินงานก่อนที่จะได้รับเงินสดจากการขายสินค้าหรือบริการโดยเฉพาะกิจการที่ผลิตหรือขายสินค้า การจัดการเงินทุนหมุนเวียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่อง ความอยู่รอด ความสามารถในการชำระหนี้ และความสามารถในการทำกำไรของกิจการ การจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดต้นทุนทางการเงินและช่วยเพิ่มเงินทุนในการขยายกิจการซึ่งสามารถลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์หมุนเวียน ในการตัดสินใจทางการเงิน ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ซึ่งเป็นแหล่งใช้ไปของเงินทุนหมุนเวียน
2. การก่อหนี้ซึ่งถือเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การจัดการเงินทุนหมุนเวียน คือ

1. การกำหนดและรักษาระดับของสินทรัพย์หมุนเวียนให้เหมาะสม
2. กำหนดสัดส่วนของเงินทุนจากแหล่งระยะสั้น ระยะยาวให้เหมาะสม
3. จัดหาเงินทุนจากแหล่งระยะสั้นให้เหมาะสม
4. ต้องอยู่ภายใต้ระดับของกำไรและความเสี่ยงที่เหมาะสม

ความหมายของเงินทุนหมุนเวียน

เงินทุนหมุนเวียนอาจมีความหมายที่ต่างกัน ดังนี้

1. เงินทุนหมุนเวียนรวม (Working Capital) หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมด เพื่อใช้ในการดำเนินงานที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายในระยะเวลา 1 ปี
2. เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (Net Working Capital) หมายถึง ผลต่างของสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน
3. เงินทุนหมุนเวียนจากการดำเนินงานสุทธิ (Net Operating Working Capital) หมายถึง ผลต่างระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนในการดำเนินงาน (เงินสด + ลูกหนี้ + สินค้าคงเหลือ) กับหนี้สินหมุนเวียนในการดำเนินงาน (เจ้าหนี้การค้า + ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย) ดังสมการ

เงินสดหมุนเวียนจากการดำเนินงานสุทธิ

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียนในการดำเนินงาน} - \text{หนี้สินหมุนเวียนในการดำเนินงาน}$$

4. เงินทุนหมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Asset) ได้แก่ เงินสด เงินลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้ สินค้า และค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า
5. เงินทุนหมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนถาวร (Permanent Current Assets) หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนขั้นต่ำที่ธุรกิจต้องมีไว้ตลอดเวลา ได้แก่ เงินสดขั้นต่ำ ลูกหนี้ขั้นต่ำ และจำนวนสินค้าที่กิจการจะต้องถือไว้ขั้นต่ำ
6. เงินทุนหมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราว (Temporary Current Assets) ได้แก่ สินทรัพย์หมุนเวียนที่กิจการถือไว้ชั่วคราว โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นฤดูกาล ในช่วงที่ขายดีกิจการจำเป็นต้องมีสินค้ามาก และเมื่อขายไปมากย่อมมีลูกหนี้การค้ามาก ทั้งสินค้าและลูกหนี้ที่มีจำนวนมากกว่าที่กิจการมีตามปกติถือเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราว

ความสำคัญของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน

1. สินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงและได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนน้อยกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ดังนั้น กิจการต้องลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนให้เหมาะสม
2. จำนวนเงินลงทุนหมุนเวียนและส่วนประกอบของเงินทุนหมุนเวียนเปลี่ยนแปลง ดังนั้น กิจการจะต้องตัดสินใจทั้งการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนและการจัดหาเงินมาลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน

3. เงินทุนหมุนเวียนถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญสำหรับกิจการขนาดเล็ก เนื่องจากมีสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนมาก ดังนั้น เพื่อความอยู่รอดของกิจการขนาดเล็กจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารเงินทุนหมุนเวียนให้เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน

1. ทำให้มีสภาพคล่อง (Liquidity) หมายถึง การที่กิจการสามารถชำระหนี้ระยะสั้นและรายการต่าง ๆ ได้ เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน ค่าเช่า เจ้าหนี้การค้า เป็นต้น
2. มีความสามารถในการทำกำไร (Profitability) หมายถึง มีความสามารถในการดำเนินงานให้คุ้มกับเงินลงทุนที่ลงทุนไป

ปัจจัยสำคัญในการกำหนดจำนวนเงินลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน

1. ลักษณะของธุรกิจ (Nature of the Firm's Business) เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดจำนวนสินทรัพย์หมุนเวียน
2. ขนาดของกิจการ (Size of Firm) กิจการขนาดใหญ่มีความสามารถในการจัดการสินทรัพย์หมุนเวียนได้มีประสิทธิภาพมากกว่ากิจการขนาดเล็ก ทำให้กิจการขนาดใหญ่มีสินทรัพย์หมุนเวียนเทียบกับสินทรัพย์รวม ในอัตราที่ต่ำกว่ากิจการขนาดเล็ก
3. ปริมาณขาย (Sale Volume) การเพิ่มปริมาณขายจะก่อให้เกิดจำนวนเงินลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนได้แก่ เงินสด ลูกหนี้ที่จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย รวมทั้งหนี้สินหมุนเวียนและเจ้าหนี้การค้าก็เพิ่มขึ้นตามสินค้าคงเหลือ
4. ฤดูกาลและวัฏจักร (Seasonal and Cyclical) ความต้องการสินค้าและบริการของธุรกิจ จะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามฤดูกาล เมื่อยอดขายเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้เงินทุนหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย
5. เทคโนโลยี (Technology) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีจะทำให้จำนวนสินทรัพย์หมุนเวียนลดลง
6. นโยบายของกิจการ (Firm's Policies) นโยบายของธุรกิจส่งผลกระทบต่อเงินทุน
7. ทักษะของผู้บริหารเกี่ยวกับผลตอบแทนและความเสี่ยง
8. ความสามารถในการจัดหาเงินทุน

ประเภทของเงินทุนหมุนเวียน

ในการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียน ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจว่าจะลงทุนในสินทรัพย์ใดบ้างจำนวนเท่าใด

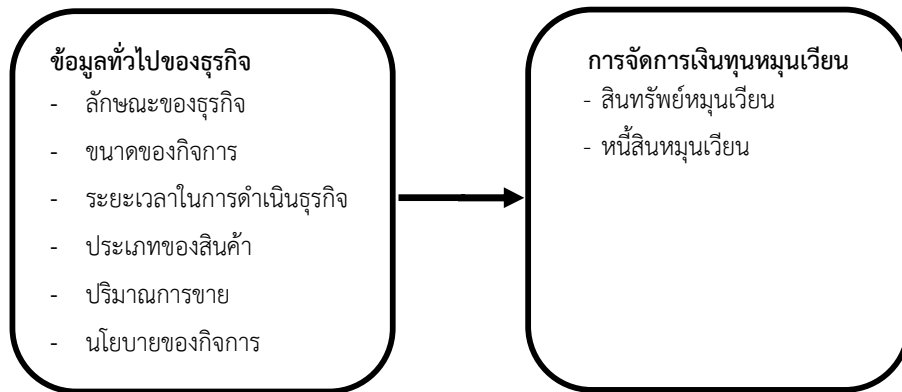
1. สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนถาวร (permanent current assets) หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนขั้นต่ำ ที่ธุรกิจต้องมีไว้ตลอดเวลา ได้แก่ เงินสดขั้นต่ำ ลูกหนี้ขั้นต่ำ และจำนวนสินค้าที่กิจการจะต้องถือไว้ขั้นต่ำ
2. สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนชั่วคราว (temporary current assets) หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียน ที่กิจการถือไว้ชั่วคราว โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นฤดูกาล ในช่วงที่ขายดีกิจการจำเป็นต้องมีสินค้ามาก และเมื่อขายไปมากย่อมมีลูกหนี้มาก ทั้งสินค้าและลูกหนี้ที่มีจำนวนมากกว่าที่กิจการมีตามปกติถือเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนชั่วคราว

การจัดหาเงินทุน

องค์กรธุรกิจสามารถจัดหาเงินทุน เพื่อใช้ในการดำเนินการตามระยะเวลา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. เงินทุนระยะสั้น (short term financing) หมายถึง เงินทุนที่องค์กรธุรกิจจัดหาเพื่อใช้ในการดำเนินงาน มีกำหนดระยะเวลาจ่ายคืนไม่เกิน 1 ปี ได้แก่ การจัดหาทรัพย์สินหมุนเวียน จ่ายเงินเดือนพนักงานซื้อวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิต แหล่งในการจัดหาเงินทุนระยะสั้น ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การเบิกเงินเกินบัญชีธนาคาร และการนำสินค้าหรือใบรับสินค้าค้ำประกันการกู้ การใช้เอกสารเครดิต และสินเชื่อทางการค้า คือ ธุรกิจจัดหาเงินทุนระยะสั้นได้ตามประเพณีการค้า โดยการซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ ได้สินค้าก่อนและชำระเงินภายหลัง หรือการรับรองตัวแลกเงินที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้ออก
2. เงินทุนระยะยาว (long term financing) หมายถึง เงินทุนที่องค์กรธุรกิจจัดหา มีกำหนดระยะเวลาจ่ายคืนเงินกว่า 5 ปี แหล่งในการจัดหาเงินทุนระยะยาว ได้แก่ เจ้าของทุนธุรกิจ ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ จำหน่ายพันธบัตร และการกู้ยืมจากรัฐบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร (Population)

ประชากร ได้แก่ กลุ่มธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย ในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555 จำนวน 22 กลุ่ม (ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2555)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ที่ได้รับระดับ 5 ดาวและ 4 ดาว ปี พ.ศ. 2555 ในจังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีการผลิตผ้าพื้นเมืองที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของภาคใต้ ซึ่งมีจำนวน 4 กลุ่ม รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย หมวดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา ปี 2555

ลำดับ	ดาว	หมวดผลิตภัณฑ์	ชื่อผลิตภัณฑ์	ชื่อผู้ประกอบการ
1	5	ผ้าฝ้าย	ผ้าบาติก	สงขลาบาติก
2	5	ผ้าฝ้าย	ผ้าบาติก	ทักษิณเมืองทองบาติก
3	5	ผ้าฝ้าย	ผ้าทอยกดอก	กลุ่มทอผ้าร่มไทร
4	4	ผ้าฝ้าย	ผ้าบาติก	วิสาหกิจชุมชนโชติช่วงบาติก 2

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ปี 2555

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มทอผ้าร่มไทร 18 คน กลุ่มทักษิณเมืองทองบาติก 16 คน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโชติช่วงบาติก 2 11 คน และกลุ่มสงขลาบาติก 10 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ประธาน รองประธาน เภรัญญิก และเลขานุการกลุ่ม รวมทั้งสิ้น 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 2 ชนิด คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

แบบสอบถาม ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของกลุ่มสมาชิกธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้นำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารงานกลุ่มธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา ได้แก่ ประธาน รองประธาน เภรัญญิก และเลขานุการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ตำรา ทางการ วารสาร สิ่งพิมพ์และข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกและใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับประธาน รองประธาน เภรัญญิก และเลขานุการกลุ่ม ซึ่งจะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ได้กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา ที่ผลิตภัณฑ์ได้รับการคัดสรรในระดับ 5 ดาวและระดับ 4 ดาว ในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 4 ราย ได้แก่ กลุ่มทอผ้าร่มไทร กลุ่มสงขลาบาติก กลุ่มทักซิณเมืองทองบาติก และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโซติช่วงบาติก 2 พบว่า

(1) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากสมาชิกกลุ่ม จำนวน 55 คน พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.09 มีอายุระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.91 สถานภาพสมรส ร้อยละ 47.27 จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 67.27 ประกอบอาชีพหลักทำธุรกิจ/ค้าขาย ร้อยละ 29.09 มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 25,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.18 และมีรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 49.09

(2) ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมกลุ่มทอผ้าร่มไทร ร้อยละ 32.73 รองลงมาเข้าร่วมกลุ่มทักซิณเมืองทองบาติก ร้อยละ 29.09 และสมาชิกทั้งหมดเข้าร่วมกลุ่มมากกว่า 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพเสริม ร้อยละ 65.45 สมาชิกของแต่ละกลุ่มส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีสมาชิก 10-20 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา 5-10 ปี ร้อยละ 67.27 มีขนาดของกิจการ (เงินทุนหมุนเวียน) 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 61.82 ปริมาณขายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,000 บาท ร้อยละ 50.91 ลูกค้าหลักของกลุ่มทั้งหมดเป็นการขายตามคำสั่งซื้อ/สั่งทำ ร้อยละ 100 โดยมีแหล่งวัตถุดิบมาจากจังหวัดใกล้เคียงในภาคใต้ตอนล่าง ร้อยละ 49.09

(3) ลักษณะการบริหารงานของกลุ่ม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การบริหารงานแบบกิจการเจ้าของคนเดียว ได้แก่ กลุ่มสงขลาบาติก กลุ่มทักซิณเมืองทองบาติก และการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการบริหารงานกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทอผ้าร่มไทร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโซติช่วงบาติก 2

(4) ด้านการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การผลิตผ้าทอเป็นผืน ได้แก่ กลุ่มทอผ้าร่มไทร และการผลิตผ้าบาติกเป็นชิ้นและเสื่อผ้าบาติกสำเร็จรูป ได้แก่ กลุ่มทักซิณเมืองทองบาติก กลุ่มสงขลาบาติก และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโซติช่วงบาติก 2

(5) ด้านการเงิน ในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งกลุ่มจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในด้านการเงิน เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตทำให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง แต่ต่อมาเมื่อไม่ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว ทำให้กลุ่มเริ่มประสบปัญหาการจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ

(6) แหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

6.1 แหล่งเงินทุนภายในกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทอผ้าร่มไทร ซึ่งมีการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่เป็นระบบโดยมีการระดมเงินทุนจากการรับฝากเงินจากสมาชิกกลุ่มและให้เงินปันผลตอบแทน และรายได้เงินปันผลจากการรับฝากขายสินค้าจากสมาชิกกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีเงินทุนเพียงพอที่จะใช้ในการจัดซื้อวัตถุดิบมาผลิตและจำหน่ายสินค้าโดยไม่มีการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก กลุ่มทอผ้าเมืองทองบาศิก มีการนำเงินส่วนตัวมาใช้ในการดำเนินงาน ทำให้ไม่สามารดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องทั้งนี้ เนื่องจากข้อจำกัดของเงินทุนส่วนตัว

6.2 แหล่งเงินทุนภายนอก ได้แก่ กลุ่มสงขลาบาศิก และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโชติช่วงบาศิก 2 ทั้ง 2 กลุ่มจะประสบปัญหาการจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจาก 2 กลุ่มนี้จะมีลักษณะการผลิตสินค้าที่แตกต่างจากกลุ่มทอผ้าร่มไทร คือ เป็นการผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ไม่มีการผลิตสินค้าเพื่อวางจำหน่ายเนื่องจากสินค้ามีความล้าสมัยเร็ว ลอกเลียนแบบได้ง่าย การแข่งขันสูง ซึ่งในการผลิตสินค้าแต่ละคำสั่งซื้อ กลุ่มจะต้องจัดหาเงินทุนมาหมุนเวียนในการจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตก่อนที่จะได้รับชำระเงินจากลูกค้าเมื่อมีการส่งมอบสินค้า ทำให้ประสบปัญหาทางด้านการจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ จึงจำเป็นต้องมีการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกทำให้มีต้นทุนเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสูง ส่งผลให้สินค้ามีราคาสูงเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

(7) รูปแบบการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม พบว่า การบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มที่มีการแบ่งหน้าที่งานอย่างชัดเจนในด้านการจัดการการเงิน ด้านการบริหารงาน ด้านการตลาด โดยให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงานจะทำให้กลุ่มสามารถบริหารงานได้อย่างเป็นระบบและการมีรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อมั่นในการบริหารงานกลุ่มซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา การจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา พบว่า กลุ่มธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กลุ่มทอผ้าร่มไทร เป็นกลุ่มที่มีการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพโดยมีการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม ได้แก่ การรับฝากเงินจากสมาชิก และรายได้เงินปันผลจากการรับฝากขายสินค้าของสมาชิกกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจโดยไม่มีการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้ในการบริหารการจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพ ในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดราคาซื้อขายสินค้า การคำนวณต้นทุนจริง การจัดทำบัญชี การวางแผนการเงิน และการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง การจัดการเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ในจังหวัดสงขลา สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณทุนอุดหนุน การวิจัยจากกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และขอขอบคุณกลุ่มธุรกิจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กลุ่มทอผ้าร่มไทร กลุ่มสงขลาบาศิก กลุ่มทอผ้าเมืองทองบาศิก และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโชติช่วงบาศิก 2 ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- จงบลดินทร์ แสงอาสภวิริยะ (2551). การดำเนินงานทางธุรกิจของกลุ่ม OTOP ในเขตอำเภอสนักำแพง กรณีศึกษา ประเภทเครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เจษฎา นกน้อย, วรรณภรณ์ บริพันธ์ และสัญญา ลังแท้. (2555). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 5 ดาว ประเภทอาหารในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธำปนา ฉิ่งไพศาล. (2554). การจัดการการเงิน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ยงพลเทรดดิ้ง, 2554.
- ธัญมัย เจียรกุล (2557). ปัญหาและแนวทางการปรับตัวของ OTOP เพื่อพร้อมรับการเปิด AEC. วารสารนักบริหาร ปีที่ 34 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2557.
- พิไล เลิศพงศ์พิรุฬห์ (2553). ความต้องการทางการเงินและแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายทอมือ กรณีศึกษา: กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ภัสพร ตั้งใจคัตัญญ และณัฐชา วัฒนวิไล (2556). ระบบบัญชี OTOP: กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชน ตำบลคลองสี่ อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รุ่งนภา ต่ออุดม (2550). ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ในอุตสาหกรรมเกษตร ภาคการค้า ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรรณนงอร วรรณรัตน์ (2554). การบริหารจัดการสินค้า OTOP กลุ่มผ้าทอพื้นเมือง ระดับ 5 ดาว โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือนพฤศจิกายน 2554.
- วิภาวี กฤษณะภักดี (2556). การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: การเรียนรู้จากกลุ่มอาชีพทอผ้าไหมและทอผ้าฝ้ายในจังหวัดขอนแก่น. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฉบับ ม.ค. - เม.ย.56.
- ศุภณิศร์ เต็มสงวนวงศ์ (2554). สังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จทางธุรกิจของผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 5 ดาว ในจังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษา อำเภอสนทวาย. สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่.